

ជម្ងឺគ្រុនផ្តាសាយបក្សី (Avian Influenza – H5N1)

ជម្ងឺគ្រុនផ្តាសាយបក្សី គឺជាជម្ងឺឆ្លងរបស់សត្វស្លាប ។ មេរោគនេះអាចបង្កជម្ងឺ ចំពោះមាន់ មាន់បារាំង ទា និងសត្វស្លាបជាច្រើនប្រភេទទៀត ។ រៀងរាល់ឆ្នាំ មានរដូវផ្តាសាយសំរាប់សត្វស្លាប ដូចមនុស្សដែរ ហើយ ដូចគ្នានឹងគ្រុនផ្តាសាយដែលកើតចំពោះមនុស្សដែរ គ្រុនផ្តាសាយដែលកើតចំពោះ បក្សីខ្លះ មានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរ ជាង គ្រុនផ្តាសាយបក្សីប្រភេទផ្សេងទៀត ។

មេរោគនេះអាចឆ្លងពីបក្សីទៅ មនុស្ស ដោយសារប៉ះពាល់ច្រើនពេក ជាមួយនឹងសត្វដែលឈឺ ។ ទីផ្សារ កណ្តាលវាល ដែលតែងតែមានលក់ ស៊ូតនិងបក្សីនៅកណ្តាលហ្វូង មនុស្ស ច្រើន និងគ្មានអនាម័យនោះ គឺជាថ្នាល ចម្លងរោគទៅ ក្នុងសហគមន៍ធំ ។ ល្បែងដល់មាន់ឈ្មោល ក៏ជាប្រភពនៃ ការឆ្លងរាលដាលនៃជម្ងឺគ្រុនផ្តាសាយ បក្សីដែរ ។ មនុស្សអាចឆ្លងមេរោគ តាមរយៈការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ជាមួយបក្សី ឈឺ ឬផ្ទៃវត្ថុដែលជាប់មេរោគ ។ បក្សីដែលមានជម្ងឺអាច បង្កប់មេរោគនៅក្នុងស្លាប និងលាមក របស់វា ហើយ មនុស្សខ្លះបានឆ្លងជម្ងឺគ្រុនផ្តាសាយបក្សី ដោយគ្រាន់តែ ប៉ះពាល់បក្សីដែលឈឺ ។

ប្រភេទមេរោគដែលគួរអោយព្រួយបារម្ភនៅ អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងអឺរ៉ុប បច្ចុប្បន្ននេះ គឺប្រភេទមេរោគ H5N1 HPAI ។ តាំងពីឆ្នាំ2003មក មានករណីមេរោគ H5N1 ដែលកើតចំពោះមនុស្សជាង100ករណីដែលគេបានរក ឃើញនៅប្រទេសថៃ វៀតណាម កម្ពុជា ឥណ្ឌូនេស៊ី និងចិន ។ ក្នុងចំណោមករណីទាំងនោះ មនុស្សជាងពាក់ កណ្តាលបានស្លាប់ដោយសារមេរោគនេះ ។ គេមានការ បារម្ភអំពីសុខភាពសាធារណៈទាក់ទងនឹងលទ្ធភាព ដែលមេរោគនេះអាច បំប្លែងខ្លួនទៅទម្រង់ដែលអាចឆ្លង យ៉ាងងាយស្រួលពីមនុស្សទៅមនុស្ស ។ ក្នុងករណី ធ្ងន់ធ្ងរបំផុត វាបង្កអោយមានការឆ្លងរាលដាលពេញពិភពលោកទៀតផង ។

ការបង្ការជម្ងឺគ្រុនផ្តាសាយបក្សី

ក្នុងករណីកើតមានការឆ្លងរាលដាលជាសកល វិធានការការពារសុខភាពសាធារណៈមួយចំនួនអាច មានសារៈសំខាន់ដើម្បីបង្ការ ឬរារាំងការឆ្លងរោគអោយ មានប្រសិទ្ធភាពបំផុត ។ វិធានការទាំងនេះ រួមមានដូច ខាងក្រោម:

- ព្យាបាលអ្នកជម្ងឺនិងអ្នកដែលប្រឈម នឹងជម្ងឺដោយប្រើថ្នាំប្រឆាំងនឹង មេរោគ
- បំបែកអ្នកជម្ងឺអោយនៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ ផ្ទះ ឬកន្លែងផ្សេងៗទៀត
- កំណត់និងដាក់មនុស្សដែលប៉ះពាល់ នឹងជម្ងឺអោយនៅឆ្ងាយពីគេ
- បិទទ្វារសាលារៀន ឬកន្លែងធ្វើការបើ ចាំបាច់
- លុបចោលកម្មវិធី ព្រឹត្តិការណ៍ សាធារណៈ
- ដាក់កំរិតការធ្វើដំណើរ

ជាងនេះទៀតបុគ្គលម្នាក់ៗត្រូវការពារខ្លួនដោយ:

- ចាក់ថ្នាំបង្ការតាមរដូវកាល
- លាងដៃអោយបានញឹកញាប់ជាមួយសាប៊ូ និងទឹក
- នៅអោយឆ្ងាយពីមនុស្សដែលមានជម្ងឺ
- សំរាកនៅផ្ទះ បើឈឺ

ជម្ងឺគ្រុនផ្តាសាយបក្សីមិនឆ្លងតាមរយៈអាហារ ដែលឆ្អិនហើយទេ ។ មកដល់ពេលនេះ គ្មានភស្តុតាង ណាបញ្ជាក់ថា មាននរណាម្នាក់បានឆ្លងជម្ងឺនេះ ក្រោយ ពីបរិភោគផលិតផលបក្សីចិញ្ចឹមដែលបានចម្អិនត្រឹមត្រូវ ទេ ទោះបីអាហារទាំងនោះមានមេរោគ H5N1 ក៏ដោយ ។ ការបរិភោគសាច់មាន់ និងផលិតផលសុបក្សីដទៃទៀត គ្មានបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពទេ បើមានការប្រុង ប្រយ័ត្ន ។ (សូមមើល “ជំហាន៥យ៉ាងសំរាប់ធ្វើអោយ ចំណីអាហារមានសុវត្ថិភាព” ខាងក្រោយ ។)